

Nauki płynące z historii...

Kolejny numer naszego kwartalnika ukazuje się na zakończenie 2022 roku. Nie był to czas łatwy dla nas, nie był łatwy dla wydawnictw, dla polskiej kultury. Zbiorowym wysiłkiem wszystkich ludzi dobrej woli, pracowników, współpracowników, wszystkich współtworzących „Niepodległość i Pamięć” jesteśmy obecni na rynku naukowym, na naszej stronie internetowej, w portalach indeksujących i badających cytowanie.

Pierwszy artykuł w numerze zapowiada to, czym między innymi zajmować się będziemy w nadchodzącym Nowym Roku. Maria J. Turos przedstawia nam *Postać Mikołaja Kopernika w pamiątkach francuskich lekarzy z czasów wojen napoleońskich*. Cały 2023 rok przebiegał będzie pod hasłem dwóch rocznic kopernikańskich: 550. urodzin oraz 480. śmierci. Senat RP uchwałą z dnia 16 listopada 2022 ustanowił Rok Mikołaja Kopernika. Wcześniej, podczas ogólnopolskiej konferencji muzeów, jaka odbywała się w Poznaniu, sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego dr Jarosław Sellin ogłosił powstanie programu pod nazwą „Tożsamość”.

Powiedział między innymi:

W Poznaniu, stolicy Wielkopolski, regionu, w którym zaczęła się polska państwowość, chcę przedstawić założenia nowego projektu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, swego rodzaju następcy „Niepodległej”. Program „Tożsamość” na lata 2023–2025 wesprze polskie muzea – zarówno te największe, takie jak muzea narodowe czy rezydencje królewskie, jak i lokalne muzea samorządowe o profilu historycznym. Dzięki temu instytucje muzealne będą mogły pokazać w atrakcyjny dla współczesnego odbiorcy sposób najdawniejszą historię Polski. Program umożliwi też przybliżenie ważnych wydarzeń, których rocznice będziemy obchodzić w ciągu najbliższych trzech lat. W tym okresie celebrować będziemy m.in. tysiąclecie koronacji Bolesława Chrobrego – pierwszego króla Polski, 550. rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika, pięćsetlecie Hołdu Pruskiego oraz 450. rocznicę Konfederacji Warszawskiej.

Trwająca na początku czerwca 2022 w Muzeum Narodowym w Poznaniu konferencja muzealników zorganizowana była w setną rocznicę Pierwszego Zjazdu Muzeów Polskich. Stanowiła pewnego rodzaju kłamrę związaną z kontynuowanymi obchodami stulecia odzyskania niepodległości.

Czytamy na witrynie MKiDN:

Program „Tożsamość” ma na celu opowiedzenie szerokiemu gronu odbiorców o korzeniach polskiej tożsamości. Żeby je prześledzić i zrozumieć, konieczne jest spojrzenie i przybliżenie współczesnym Polakom historii Polski przedrozbiorowej, poczynając od monarchii Piastów po Rzeczpospolitą Obojga Narodów. Muzea mogą to zrobić w atrakcyjnej dla widzów formie, tworząc specjalne projekty wystawiennicze połączone z działaniami naukowymi, edukacyjnymi i publikacjami. Przypadające w latach 2023–2025 ważne rocznice, wokół których został zbudowany Program „Tożsamość”, są do tego doskonałą okazją.

Program „Tożsamość” ma być kolejnym elementem realizowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 2017 r. programu wspierania polskich muzeów, które – gromadząc, przechowując i prezentując swoje zbiory – podejmują się roli łącznika teraźniejszości z przeszłością. Instytucje muzealne mają ogromny potencjał – są jednocześnie skarbnicą wiedzy, strażnikiem narodowego dziedzictwa, symbolem polskiej historii i państwowości, ale przede wszystkim – przekazywaniem tradycji i tożsamości kształtujących wspólnotę narodową kolejnych pokoleń Polaków. Dlatego jednym z priorytetów MKiDN jest stworzenie „Sieci nowoczesnych muzeów”, która obecnie obejmuje już ponad 200 instytucji muzealnych w kraju i za granicą. Największym projektem realizowanym w ramach tego projektu jest budowa Muzeum Historii Polski na warszawskiej Cytadeli, a wśród wybudowanych i oddanych do użytku muzeów są m.in.: Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego, Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce czy Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej.

Nie ma na tej liście Muzeum Niepodległości, ale liczba wystaw (w siedzibie własnej oraz na terenie całej Polski), jakość wydawnictw naukowych oraz albumy pozwalają twierdzić, że z kompetencją włączamy się w te ogólnopolskie i regionalne rocznice. Wystarczy wspomnieć, że dzięki środkom Organizatora Muzeum Niepodległości (przypomnijmy, jest nim Samorząd Województwa Mazowieckiego) już niebawem będziemy mogli zaprezentować kolejne edycje ważnych wydawnictw w serii „Polskie Powstania Narodowe”. Na rok następny planujemy wydać w serii „Wielcy Polacy” tomy *Mikołaj Kopernik* oraz *Tadeusz Kościuszko*, a także albumy prezentujące sztandary zdobyte przez Władysława Jagiełłę pod Grunwaldem (*Banderia Prutenorum* Jana Długosza) oraz biograficzny, poświęcony Aleksandrowi Sochaczewskiemu.

W tym klimacie ocalającym od zapomnienia, publikujemy artykuł Piotra M. Zalewskiego poświęcony ryngrafom dystynkcyjnym. To niezbadany szerzej temat związany z artefaktami identyfikacyjnymi poszczególne formacje wojskowe do XVIII do XX wieku. Były to obowiązkowe elementy ubioru wojskowego prawie wszystkich formacji wojskowych w Europie, szczególnie starannie stosowane w I Rzeczypospolitej, ale wznowione w zastosowaniu do oznaczania mundurów wojskowych w czasach Księstwa Warszawskiego, Królestwa Kongresowego czy Powstania Listopadowego.

Zachęcając do lektury całego prezentowanego numeru, pozostajemy z konstatacją, że nauki płynące z historii mogą być interesujące oraz znaczące w opisie współczesności, zrozumieniu znaczenie wydarzeń aktualnych, jakie nas dotyczą.

Tadeusz Skoczek